

Bron: Aquarium Wereld oktober 2010

Artikel: Bruno Lemer

Foto's: Freddy Haerens

ACTINIA EQUINA

Rode- of paardenanemoon

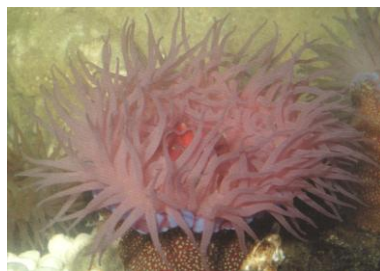
Orde: Actiniaria

Familie: Actiniidae

Genus: Actinia

Species: equina (equis = paard)

Indien we een dier een kosmopoliet mogen noemen, dan betreft het wel deze stekelhuidige uit de getijdenzone. Door hun extreem aanpassingsvermogen voelen ze zich overal thuis. Ze weerstaan aan temperatuurschommelingen tussen 5 en 28°C. Bij hogere temperaturen worden ze, ook in het aquarium, zelfs iets groter.

Bij eb blijven ze doodleuk aan de rotsen hangen in afwachting van vloed, want ze overleven zelfs enkele dagen buiten het water alvorens ze uitdrogen. Geen nood dus bij een eventueel transport of renovatie van uw vivarium. Als bewoners van rotsen en spleten, soms verdoken onder zeewier, zijn ze allergisch voor zand en dat is voor ons zeewater aquarianen, mooi mee genomen. Indien ze steeds in uw aquarium ronddolen, a rato van één centimeter per uur, en andere bewoners lastig vallen of zich verstoppen, ligt de oplossing voor de hand. Plaats een stukje rots midden in het zandgedeelte en het ronddwalen is verleden tijd zolang hun nakomelingen zich niet laten gelden. Deze zgn. bloemdieren zijn "vivipaar". De jongen ontwikkelen zich in de lichaamsholte en worden later uitgedreven. De opfok ervan is mogelijk indien men ze met een pincet kleine deeltjes mossel toestopt. Probleem is wel dat ze zich verstoppen en zo van de voedselbedeling gespeend blijven. Tevens geeft het ons de mogelijkheid om ze gericht te voederen.

Zout? Ze kunnen gedijen in water dat zowel 4 als 66% NaCl bevat. De laagste zoutgehalten komen voor in kleine plassen die tijdens een fikse regenbui veel zoet water ontvangen. De hoogste concentraties vindt men in zeeën die slechts nauwe verbindingen met de oceaan bezitten. De Middellandse Zee kan hier als typisch voorbeeld gelden.

Zowel de tot 6 cm brede en 7 cm hoge gladde zuil, als de dikke tentakels van de rode paardenanemoon zijn voornamelijk rood getint. Aan de buitenrand van de tentakelkrans bevinden zich 24 kenmerkende fel licht- tot donkerblauwe knobbels of acrorhagi, die als de circa 190 tentakels (verdeeld over 5 tot 6 kransen) uitstaan, niet gemakkelijk te zien zijn. Deze blauwe orgaantjes zijn uitgerust met sterk geconcentreerde netelbatterijen die wellicht dienen om naderende soortgenoten de wacht aan te zeggen. Bij hen vervangen ze de vechttentakels. De bruinrode zuil is glad. De tentakels meten 2 à 3 cm. Dat beduidt dat de anemoon een rond plekje van 12 cm diameter kan bestrijken waarin niets veilig is voor de talrijke netelbatterijen.

Nu is dat roodbruin nogal relatief. In de Atlantische Oceaan komen zowel bruine, groene als rode exemplaren voor. De Middellandse Zee heeft er dan purperen die dan ook purperanemoon genoemd worden.

Hun enige belagers zijn de grote heremietkreeft *Dardanus arrosor* die ze oppeuzelt en de wolkrab *Dromia peronata* welke ze soms vernielt bij pogingen om hun een lift te geven. Ook de vlokkige zeeslag *Aeolidia papillosa* is één van haar felste belagers.

De dieren leven vrijwel uitsluitend hoog in de getijdenzone en worden daarom door duikers weinig gezien. Bij laag water zijn de tentakels ingetrokken. De soort vormt dan stevige rode bolletjes onder of tussen stenen. Op dit moment kan men ze gemakkelijk opsporen, want ze lijken met ingetrokken grijpparmen op een rijp tomaatje. Bij eb hebben ze natuurlijk veel te lijden van de zon. Hun watertoevoer is ook sterk afhankelijk van de stand van de maan die, zoals bekend, eb en vloed sterk beïnvloedt. Bij nieuwe maan (de zevende dag van de cyclus) en bij volle maan (eenentwintigste dag) is het tij het hoogst. De veertiende en de achtentwintigste dag het laagst. Zodra de vloed opkomt, spreiden ze hun "armen" open om kleine visjes en dito garnalen buit te maken. Deze worden vervolgens getransporteerd naar de lichaamsopening die meestal op een kegelvormige verhoging tussen de tentakelkronen ligt. Ik spreek niet graag van mondopening, want ze dient zowel als in- en uitgang. Holtdieren, zoals de anemonen, bestaan uit slechts drie lagen vellen. De buitenste cellaag, het exoderm, bevat de cellen die dienen als zenuw- en zintuigcellen en de gevreesde netelbatterijen. Een tussenlaag dient als steun. De binnenlaag of endoderm scheidt verteringssappen af en neemt daarna de voedingsstoffen op. Deze binnenste laag is verdeeld door tussenschotten en staat ook in voor de seksuele activiteiten.

In tegenstelling tot de soort *Entacmaea quadricolor* gaan de Actiniidae geen symbiose aan met vissen.